

YOSHLAR OVOZI

**ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИНИ
ЮКСАЛТИРИШ, УЛАРНИНГ
БЎШ ВАҚТИНИ МАЗМУНЛИ
ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА МУҲИМ
ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ БЕРИЛДИ**

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 19 март куни ёшларга эътиборни қўқатириш, ёш авлоди маданият, санъат, жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш, уларда ахборот теχνологияларидан тўғри фойдаланиш кўникмасини шакллантириш, ёшлар ўртасида китобхонликни тарғиб қилиш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Мамлакатимиз аҳолисининг 30 фоизи 14 дан 30 ёшгача бўлган ёшлардир. Уларнинг таълим олиши, касб-хунар эгаллаши учун замонавий шароит ва имкониятлар яратилди. Шу билан бирга, ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишни ташкил этиш долзарб масала ҳисобланади. Ёшлар қанчалик маънавий баркамол бўлса, турли ёш илгарилаги қарши имуунитети ҳам шунча кучли бўлади.

Маълумот, давлатимиз раҳбари ижтимоий, маънавий-маърифий соҳалардаги ишларни янги тизим асосида йўлга қўйиш бўйича 5 та муҳим ташаббусни илгари сурган эди.

Биринчи ташаббус ёшларнинг мусика, рассомлик, адабиёт, театр ва санъатнинг бошқа турларига қизиқишларини оширишга, истеъдодини юзага чиқаришга хизмат қилади.

Иккинчи ташаббус ёшларни жис-

моний чиниктириш, уларнинг спорт соҳасида қобилиятини намоён қилишлари учун зарур шароитлар яратилишга йўналтирилган.

Учинчи ташаббус аҳоли ва ёшлар ўртасида компьютер технологиялари ва интернетдан самарали фойдаланишни ташкил этишга қаратилган.

Тўртинчи ташаббус ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш бўйича тизимли ишларни ташкил этишга йўналтирилган.

Бешинчи ташаббус хотин-қизларни иш билан таъминлаш масалаларини назарда tutadi.

Ана шу згу го я Президентимизнинг Сирдарё вилоятига ташрифи чоғида бошланиб, кеска вақта улкан ишлар амалга оширилди. Маъзур ҳудуддаги туман ва шаҳарлар кулбубхоналарига 300 минг нуҳсада бадийи адабиётлар етказиб берилди. Мусика ва санъат мактаблари чогу аёсболари, спорт объектлари жихозлар билан таъминланди.

Бу ишлар Наманган вилоятида ҳам давом эттирилди. “Маърифат карвоини” ташкил этилди. Ёшлар учун 25 минг дон а китоб, 80 турдаги спорт жихозлари ва мусика аёсболари етказиб берилди.

Ушбу 5 ташаббус халқимиз, айниқса, ёшларимиз томонидан катта кизиқиш билан кутиб олинди.

Ингилишда бу тажрибани Ўзбекистоннинг барча ҳудудларида кенг жорий қилиш масалалари муҳокама қилинди.

Бугунги кунда мамлакатимиздаги 800 дан ортиқ маданият маркази, 312 та мусика ва санъат мактабига атиги 130 минг нафар ўғил-қиз камраб олинган, мазкур муасссаларнинг аксарияти ўқув қўлланмалари, ноталар тўплами, мусика асбоблари ва жиҳозлар билан етарли даражада таъминлангани кайд этилди.

Давлатимиз раҳбари жойлардаги маданият марказлари, мусика ва санъат мактабларининг моддий-техник базаси ва улардан фойдаланиш ҳолатини ўрганиб, фаолиятини яхшилаш бўйича топириқлар берди.

Маданият вазирлиги ва Халқ таълими вазирлигига ҳокимликлар билан биргаликда туман (шаҳар) маданият марказлари ва умумтаълим мактабларида ёшларнинг кўчикишдан келиб чиқиб, қўшимча 1,5 минута тўғрақ ташкил этиш вазифаси қўйилди. Ташаббускор истеъдодли ёшлар ва маҳаллий ҳомиёлари жабб этиш ҳолда, маданият марказларида бадий-художорлик жамолари, ёшлар театр-студиялари ва «Ёшлар клублари» ташкил қилиш зарурлиги таъкидланди.

(Давоми 2-саҳифада)

ASHABBUS

КИТОБ ЎҚИМАСАНГ, ДУНЁГА КЕЛГАНИНГ БЕКОР!

РНАЗАРМАТОВ ШИ МАХМУДОВ

Кулингиздаги телефон, планшет, ноутбукни бир чатга суриш, тенгдошим. Кулонгиздаги наущинларки олинг. Компьютердан узинг нигихи. Интернет ва ижтимоий тармоқларни ҳам узунтин буткул. Бир соатгина китоблар билан тиллашин, дўстим. Бунинг авви бир умр ёдингиздан чикмаслиги анки.

Наврўз умумхалк байрами эшик кокиб турибди. Атрофда кўнчлик узини халк сайилларига "Sumalak party" ургаган. Бутун мамлакат байрам шукухи билан яшамокда. Шундай паллада Ёшлар иттифоқи яна бир дингиз акцияни бослаб бер-

ганидан хабарингиз борми?

Айни кўклам айёми афрасида пойтахтимиз кўк марказида китоб байрами ўтказилмоқда. Ушбу ном ҳақида — «Наврўз» Иттифоқи унинг зигу таъаббуси ўзбекистон шоирилари ва китоб савдоси ташкилотлари миллий ассоциацияси билан ҳамкорликда амалга оширмоқда.

Шу бонс Ешлар ижод саройига бир қанча йирик нашриётлар тақдир қилинган. Улар байрамга куруқ кўл билан келгани йўқ, албатта. Турфа маъву, ҳажм ва дизайнидаги даста-даста китобларни қўриб, қўзиниғи тўймайди, киши. Бағдасини ўқиб қизқанган борми

Акция иштирокчиларига 300 га яқин янги бадий адабиёт, қоласвара, "Yoshlar ovozi" ҳамда "Молодёжь Узбекистана" газеталари бепул улашилди. Бундан ташқари, ижтимоий ҳимояга муҳтож oilалар фарзандлари учун махсус хайрия тадбирлари ҳам ташкил қилинди. Таниқли адаблар, шоир ва таржимонлар билан ижодий мулоқотлар йигит-қизларимизнинг мутлоқда бўлган қизиқишини янада оширган бўлса ажаб эмас.

Мухбиримиз

BOOIY OADRIYATLAR

ФАРИШТАЛАР КАДРЛАЙДИГАН КУН

Туй, байрам кўпчилик билан кўркли. Элнинг олқиши тантаналарга фойз-барака киритади: «Кўнунинг дуоси — кўл». Бунда рухий-маънавий кучлар бирлашади, халқнинг бунёдкорлик қувватлари жамланиб, рўёбга чиқади. Бунда бирлашган ўзати, ҳамжамиятлик, жипслик инсонларни эзгу мурод-мақсадларга етказидаи.

Хар қандай байрам миллат билан бирга яшайди, улгайди, тараққий топади. Халқимиз тарихи ва маданиятининг муҳим бунгади — Наврўз ҳам ҳар йили халқимиз қалби, тасаввур ва тафаккури билан янгиланади, ангаилиб бораётган қадриятдир.

Наврўз фалсафасида эши улуг инсонлар, табарук отахан ва онахонларнинг ҳар томонлама эъозлаш, муҳтожларга бегараз кўмак бериш билан боғлиқ хайрия тадбирларни ўз аксини топан. Ва халқимизга зо меҳр-муруват, аҳиллик ва тотувлиқнинг ҳаммиса бардавом экани ифодасидир.

Наврўз — янги дехқончилик мавсумининг бошланиши, қут-барака, ободлик ва фаровонлик рамзи.

Наврўз нафақат табииётнинг ўзгариши, яшариши, балки инсон қалби, руҳияти ва тафаккур тарзининг ҳам янгиланишидир. Киши табииати ангаиш орқали, ўзлиги, «мен»ини қатъи эътидан, ўзига ишончи ортади, эртанги кунга умид уйғонади.

Кўёй жигамла биринчи мардга шимойли жрим шарга — Кўзи (хамла) буржиза ўтади, бу вақтда

кеча билан кундуз ҳар иккала ярим шарда ҳам тенг бўлади. Айни шу кун шимолӣ ярим шарда баҳорӣ тенгкунлик — йилбоси, Наврӯз деб аталади.

Йил ҳисоби тизимининг маросимлари, фольклорнинг барча жанрлариға сингб, бу кунғача яшаб келатгани, унинг қадимийлигини исбот этиш борабариди асл қадриятимиз эканини ҳам далиллайди.

Оқётган вақтини тўхтатиб бўлмайди. Лекин одамзод Ер юзиди бино бўлибдики, ўзи яшаётган жой, атрофини ўраб турган олам, осмон ёритқичларидан улғу олиб, қуёшини чқибди бо.

тишидан кун ва туннинг ажралишини, ойнинг гулбӯ камайишидан ҳафта, ойлarning янгила-
лишини, фаслarning алмашишидан йилнинг
яқунланганини англаган. Кун ва тун тенг келувчи
дан янги йил бошланганидан дарак эканлигини
идрок этиб, байрам қилган.

Улуғ аллома Абу Райҳон Берунийнинг: “Бу
кун — ғаршатарал қайтарилган кун. Чунки шу
кун фаришатарал яратилган.

Бу кунни пайғамбарлар ҳам кадрлайди. Чунки
шу кун Кувей яратилган.

Бу кунни шохлар ҳам кадрлайди. Чунки бу кун
йилнинг биринчи кунидир”, — деб ёзган бежиз
эмас. Зеро, Наврӯз ана шу тажрибалар, билим-
ларнинг мевасидир.

Вақт оқимида ёз ва кишининг мавсумий ўрин
алмашиши ўлиб-тирилуви табиат ҳақиқати ми-
фологик дунёқарашларда яхлит тизим сифатида
ақ эътиди, маросим моҳиятини ташкил қилади.
Авалло, қўқамлада кишии уйкуга кетган табиат-
нинг уйғониши, бу ҳодисаларнинг илк дарақили-
ри — бойчечетнинг очилиши, лайлакнинг кели-
ши, Ҳуқлар юлдуз туркумининг ботиб, Камбар-
нинг чиқиши, ҳамма-хаммаси туну кун тенг ке-
луви илоҳий дамга — Наврӯзга дарақиб бўлган.
“Лайлак келди, ёз бўлди”, “Бойчечетим бойланди,
Қозон гўлда айирди, Айиронданг бермасанг,
Кун-товонинг вайронд...”, “Тепдим сандик очил-
ди, Турга бошум сочили...” каби айтим-қўшиқлар
мағзида ана шу мўъжизалар тубиди.

Хонадон эгаллари бойчечакчиларга худди Рамазон айтиб келувчиларга тортиқ берганидек, кўнглидан чиқариб ҳаяллар улашган, болалар кўлидаги бойчечакни тавоф этиб:

— Омонлик, омонлик,
Хеч кўрмайлик ёмонлик, — деб ният қилган.

Тортиқ олганлар эса, хонадон эгасига худди рамазончилар айтгандек тилак билдирган. Аслида бугун урфга айланган Рамазон айтиш одати Бойчечак маросимининг тадрижий, ўзгарган шакли ҳисобланади.

Маъсумий маросимларнинг осмон ёриткичлари харакатига уйғунлиги, кўламинанг келиши Қамбар юлдузи, кишининг келиши Хулқар юлдузининг кўринишига боғлиқ экани ҳақидаги байлмлар халқ ўртасида кенг ёйилган нақл ва афсоналар орқали ҳам этиб келган. Кўйилдаги нақлда айтилишча: “Ёз вақти Хулқар ер остига кириб кетар экан. Ана шундай кунларнинг бирида тул, от, ситир, эшак, қўй, эчки келиши. Хулқарни ер тағидан чиқармасликка аҳд қилибди. Навбат билан Хулқар чиқадиган ерни беркитиб пойлаб турадиган бўлибди. Эчкининг гали келганида унинг тоқати-тоқ бўлиб, бу қачон чиқали, бир ўтлаб келай деб, ўйинга берилиб, Хулқарни унутибди. Бир пайт келиб қараса, Хулқарнинг боши қўри-

ниб, чиқиб келаётганимиш. Эчки шошиб туғганин тешикка босибди. Хулқар унинг туғганин тешиб, осмонга учиб чиқиб кетган экан. Агар эчки вақтида олдини олганда, Хулқар ер остида қолиб, ҳаммиш ёз бўлар экан.

Нима учун эчки? Нақлагани от, тўя ёки бошқа ҳайвонлар эмас, айнан эчки Хулқарин қўйиб юборадми? Аслини олганда, эчки ёки улоқ бизда қўқум (ёз) тимсоли ҳисобланади. Халқнинг таъсавуфлар тизимида турувчи маросимлар, жумладан, фольклорда ҳам хар бир ҳодисотнинг ўз тимсоли яратилган. Масалан, қўқумнинг зооморфлик тимсоли эчки бўлса, қиш мавсуминики бўри образидир. Ёз ва қиш маросимларида, нақл, айтими, қўшқиларида келувчи ушбу эчки ва бўри образлари ёз ва қишнинг рамзий-тимсолий мазмунини англатиб келади.

Яна бир жиҳат. Наврўз байрами халқимизнинг он-ёнига сингиган, оза суккуд маҳкамда байрамдир. У билан боглик удулмар, Наврўз таомлари, байрамнинг ўттич тартиб, барча-барчаси халқимизнинг миллий ўзлигини намоён этувчи маънавий ҳодиса, барҳаёт анъана, асл қадрият ҳисобланади.

Наврўз миллат тарихи, фалсафаси, бадиияти ва саноати, маданияти, мифология, диний ва дунёвий қарашини, илмий тафаккур тарзини ўзида муккасам этган. Улуг айём мустикалик шарофати билан тикланди. Асл қад-қimmatини топиб, замона билан ҳамкамал яшашда давом этмоқда.

Наврўз байрамининг бу кунги талқинлари, татрлаштирилган ўйинлар байрам моҳиятини англашда халққа ёрдам бермоқда. Ҳамиша томошабин "суғут" ҳолатда қолади.

Бирок Наврўз байрами томошабинини суймайди. Унда ҳамма иштирокчи, ижрочи ва фаол бўлиши керак.

Шомирза ТУРДИМОВ,
ЎЗР ФА Ўзбек тили, адабиёти
ва фольклори институтининг
етакчи илмий ходими

MUNOSABAT

“ИЖТИМОЙ ФИКР” — ИЖТИМОЙ РИВОЖЛАНИШ

Глобаллашув асри башариятга технологияларнинг энг сара ютуқлари ва уларнинг инсон оғиғига таъсирини намойиш этмоқда. Шу боли жамиятнинг иқтисодий, ижтимоий, маънавий ривожланган тенденцияларини ўрганиш, таҳлил қилиш ва тегишли ҳуқуқлар чикариш хар қачонгидан ҳам муҳим.

Ана шу эҳтиёждан келиб чиқиб, жорий йили 22 февралда Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Социологик тадқиқотлар ўтказишни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони имзоланди.

Мазкур фармоннинг мазмун-моҳияти юзасидан "Ижтимоий фикр" республика жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази директорининг ўринбосари **Марат Ходжи-мухамедов**га мувожаат қилидик.

— Бутунги кунда юртимизда қатор ташиқлотлар турли йўналишларда социологик тадқиқотлари олиб бормоқда. Бу "Ижтимоий фикр" маркази тадқиқотлари билан боғликим?

— Албатта, бутунги кунда қўллаб ташиқлотлар турли ижтимоий сўровларни ўтказида. Уларнинг асосий максасди қачон, қаерда, қандай қилиб яхши натижага эришиш мумкин, деган муаммага ечим топишдан иборат. Лекин бу республика микёсидан ҳуқуқсалирни чикаришига асос бўлмайди. Мисол учун, социологик усуларни ишлатиш асосида ўтказилганидан сўровлар бошқа, социологик сўровлар бошқа. Айтайлик, маркетинг ва баҳолаш билан шугулланган алоқалар бор. Улар ҳам айнан социологик усуллардан фойдаланиб, сўровлар ўтказида. Бирок улар социолог мувоҳасасилар эмас. Улар бизнинг марказимиз билан шартнома асосида мувоҳасасе ёллаб, аниқ бир вазифани қўйиб, муайян ташиқсига эришса, бу социологик тадқиқот бўлади.

— Ҳузағда республикадаги тегишли олий таълим мувоҳасасилари билан биргаликда 2019-2020 ўқув йилидан бошлаб социология ва социологик тадқиқотлар кафедраларини очиш қўзда тутилди. Бу вазифанинг ижросини Олий таълим вазиригил таъминлайдими ёки марказимиз?

— Биз ҳамкорликда фаолият юртиамиз.

Бугунги кунда факат Ўзбекистон Миллий университетидега социология кафедраси мавжуд. Уни бошқа олийгоҳларда ҳам очили керак. Бундан қўзланган мақсад — маалаки социологларни тайёрлаш, Чунки хозир қўлпаб соҳалар социологларга мухтож. Солиқ тизими, соғлиқни сақлаш, таълим, маҳалла, оила — буларнинг барчасида ўзинга хош икhtiюий муносабатлар мавжуд. Уларнинг хусусиятларини ўрганиб, таҳлил қилиш учун эса социологик кафедралар зарур. Албатта, жараён узок даврини қамраб олади. Бонси хозирги кунда аҳоли сонининг тез сўрьатда ўсиб бориши натижасида икhtiюий муносабатлар мураккаблашиб, янги табакалар, касблар пайдо бўлмақда.

— Президент Виртуал қабулхонаси, “Қўнгирокларни қайта ишлаш” маркази ва Халқ қабулхоналарининг ахборот тизимлари фаолиятига доир статистик ахборотлардан фойдаланиш имконияти Марказга берилмоқда. Бу, соҳада қандай ўзгаришларга сабаб бўлади?

— Президент Виртуал қабулхонасига жуда кўп мурожаатлар келади. Уларни умумлаштирган ҳолда таҳлил қилиш керак. Бу катта ахборот базаси. Ўшбу вазиятда “контент анализ”, иккинчи даражали ахборот билан ишлаш каби усуллар фойдалани. Шунда ишнинг самардорлиги бир неча марта ошади.

— Аҳоли ўртасида блиц-сўров ўтказиш учун “Call-маркази”ни ташкил этишдан қўзланган мақсад нима?

— “Call-марказ” “зудлик билан оператив сўров ўтказиш” дегани. Президентнинг бошқа маълакатларга сафари, фармон ёки қарори қабул қилиниши, спорт олимпиадаси янгилликлр юзасидан аҳоли фикр-мулохазаларини оператив сўровлар ўтказиш орқали аниқлаш лозим.

Бу халқ билан ҳаммафса бўлинишнинг шартларидан биридир. Хозирги вақтда биз тадқиқотлар учун энг қамилда икки ой вақт сарфлаймиз, “Call-марказ” эса, бир ҳафтада сўровлар натижасини бера олади ва улар доимий равишда оммавий ахборот воситалари орқали ёритиб бопилади.

Сарвиноз САКСОНОВА суҳбатлашди.

ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШ, УЛАРНИНГ БЎШ ВАҚТИНИ МАЗМУНЛИ ТАШКИЛ ЭТИШ БЎЙИЧА МУҲИМ ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАБ БЕРИЛДИ

(Бошланиши 1-сахифала)

Атокли санъаткор ва истеъдодли ижодкорларни туманлардаги маданий ишларга кўмакчи сифатида бириктириш яхши натижа бераётганини инобатга олиб, бу тажрибани бутун мамлакатга ёйиш бўйича кўрсатмалар берилди. Унга мувофиқ, таникли артистлар туман ва шаҳарларга ижодий маслаҳатчи сифатида бириктирилиб, ўша жойларда маданият ва санъатни ривожлантиришга масъул бўлади, туман ва шаҳарлар ҳокимлари эса ушбу ишларга моддий ва ташкилий жиҳатдан ёрдам беради.

Муслик ва санъат соҳасида олий маълумотли кадрларни кўпайтириш масаласига ҳам эътибор қаратилди.

Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Халқ таълими вазирликларида муайян мавзулар бўйича тарих дарсларини музейлар, тарихий обидлар, қадимий ва театрларда сайёр ўтказилишини ташкил қилиш топширилди.

Иккинчи ташаббусга доир масалалар муҳокама қилинган экан, юртимизда 12 мингдан зиёд спорт иншооти борлиги, лекин ёшларни жисмоний тарбия ва оммавий спортга қамраб олиш даражаси етарли эмаслиги қайд этилди. Умумтаълим мактабларининг спорт анжуманлари билан жиҳозланиш кўрсаткичи мамлакат бўйича 56 фойзни ташкил этгани ҳолда, Сурхондарё вилоятида аттиги 12 фойз, Хоразмда 14 ва Қорақалпоғистонда 15 фойз, ҳоло.

Йиғилишда ёшларни жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш борасидаги чора-тадбирлар белгилаб берилди.

Туман ва шаҳарлар ҳокимларининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосарларига мутахассислар билан биргаликда ёшларнинг спорт турларида кизиклиши ҳамда спорт иншоотларининг жиҳозланиш даражасини ўрганиб, шу асосда тақлифлар бериш, Вазирлар Маҳкамасига уларни амалга ошириш учун зарур маблағлар манбасини аниқлаш вазифаси юклатилди.

Олис ва чекка қишлоқларда енгил конструкцияли сендвич панеллардан кичик спорт заллари ва сунъий қопламали майдонлар қуриш, ташаббускор тадбиркорларга спорт иншоотлари барпо этиш учун ер ажратиш зарурлиги таъкидланди. Бундай тадбиркорларга Миллийбанк томонидан “Ёшлар — келажакимиз” Давлат дастури доирасида имтиёзли кредитлар ажратилди.

Жойлардаги спорт мактабларига таникли халқаро мусобақалар ғолибларини раҳбар этиб тайинлаш, шунингдек, спортчиларни олий ўқув юртиларининг махсус сиртки бўлимларида мақсадли ўқитиш яхши натижа бериши қайд этилди. Болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари сонини кўпайтириш юзасидан топшириқлар берилди.

Видеоселектор йиғилишида ёшларни интернетдаги зарарли хуружлардан асраш, уларни ахборот технологияларидан унумли фойдаланишга ўргатиш масалаларига ҳам алоҳида аҳамият қаратилди.

Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлигига илгор халқаро тажрибалар асосида барча шаҳарларда ва туманлар марказида Рақамли технологиялар ўқув марказларини ташкил этиш бўйича топшириқ берилди. Бу марказларда электрон тижорат ва дастурлаш бепул ўргатилади, ахборот технологиялари соҳасида бизнес бўйича инновацион кўникмалар шакллантирилади, “стартап” лойиҳаларга ёрдам кўрсатилади.

ЎЗА

ДИЛДАН ҒУБОР КЕТАР НАВРЎЗ КЕЛГАНДА

Баҳорнинг илк кунлари жуда шукуҳли. Ахир, халқимизнинг бебаҳо анъаналарини, ғўзал инсоний фазилатларни тараннум этгувчи Наврўзи оламини айнан эрта кўклам чоғи қарши оламиз-да. Наврўз умумхалқ байрами муносабати билан юртимиз бўйлаб байрам тадбирлари, лойиҳа ва акциялар ўтказилмоқда. Жойлардан мухбирларимиз хабар беради.

СУРХОНДАРЁ

Қумқўрғон туманидаги 1-умумтаълим мактабида “Хар кунимиз Наврўз бўлсин!” шиори остидаги байрам тадбири “Do'ppi day!” номли антика акция билан бошланди. Унинг доирасида ёшлар дўппиларининг яратилиш тарихи, турлари, тикилиш услублари ҳақида кизиқарли маълумотлар олди.

Акция Наврўз билан боғлиқ қадриятларга бағишланган маънавий-маърифий тадбирга улашиб кетди. Ўқувчилар миллий либослар ва таомлар тайёрлаш бўйича беллашди. Ғолиблар муносиб тақдирланди.

ТЕРМИЗ шаҳрида халқ сайиллари авжида. Дошқозонларда сумалак, ош ва бошқа миллий таомлар тайёрланиб, элга тарқатилди. Халқ ўйинлари бўйича мусобақалар ташкил қилинди. Шунингдек, кам таъминланган оилалар фарзандларининг суннат тўйлари ўтказиб берилди.

Байрам тадбирида пойтахтдан тақлиф этилган санъаткорлар, бахши-хофизлар, мақом ижрочилари ва фольклор-этнографик ансамбллари

иштирок этиб, ўз чиқишлари билан барчага хуш кайфият улашди.

AKS-SADO

БЕПУЛ ОБУНА – БЕБАҲО ДУРДОНА

Ишдамиз. Хар ким нима биландир машғул: кимдир Наврўз байрами тадбирига тайёргарлик кўриш билан банд, бошқа биров ҳисобот тайёрлаш билан овора. Биз эса, ёшлар наشرлари — “Yoshlar ovozi” ҳамда “Молодежь Узбекистана” газеталарининг пойтахтдан жўнатилган навбатдаги сонларини туман, шаҳарларга етказишга киришганимиз... Шу орада хонамизга 60 ёшлардаги нуруний кириб келганини сезмай қолибмиз. Отаxon бизни биров кузатиб турли-да, гап бошлади:

— Кейин санарсан, қизим, узок йўл босиб келдим.

Отаxonнинг гапидан ишга берилиб, мулозамат кўрсатганимизга хижолат бўлдим.

— Узр, марҳамат, ўтиринг!

— Мана бу бошқа гап! — деди юзига табассум юзуриб. — Ўзим ғиждувонликман. Туман кенгаши раиси Бобомуроджоннинг отаси Орифжон Очиловман. Газетанинг хар бир сонини ўқиб, ёшлардек яшарман.

У киши қўлидаги халтадан “Yoshlar ovozi” ҳамда “Молодежь Узбекистана” газетасининг бир нечта сонларини чиқариб, столга қўйди.

— Газетага ўғлим кизиктирди. Ҳам-

Дилшод Садов,

Ғиждувон қурилиш ва коммунал хўжалиги касб-хунар коллежи ўқувчиси:

— “Yoshlar ovozi” га обуна бўлганим. Газета ўз вақтида ҳафтада икки марта таълимимизга боради. Аммо синфдошларимнинг ҳаммаси ҳам обуна бўлмагани учун уни мурола қилиш имкониятидан йироқ эди. Ёшлар нашрларининг бепул тарқатилаётганидан жуда севиндик. Ҳафталик ҳар сешанба кунги коллежимиз ахборот-ресурс маркази раҳбари газета-ларда ёритилган мавзулар бўйича биз билан суҳбат ўтказди. Анча киришиб кетдик. Энди ўзимиз ҳам хабар ва кичик мақолалар ёзишга ҳаракат қилишимиз.

НАВОЙ

Иттифокнинг вилоят кенгаши ташаббуси билан Навойдаги Ёшлар марказида умумхалқ сайли ташкил қилинди. Байрамни ёшлар яратган ижодий асарлар кўргазмаси очиб берди.

Тадбирда варрак учирини, аркон тортиш, кураш бўйича мусобақалар ўтказилди. Қолаверса, йиғит-қизлар шахмат-шашка, тасвирий санъат, кўтир-чокбозлик бобида ҳам маҳорат ва иқтидорини намойиш қилди. Тадбирда фаол қатнашганлар Ёшлар иттифокининг фахрий ёрлик ҳамда эсдалик совғалари билан тақдирланди.

— Бугун кўнглим тоғдек кўтарилди, — дейди Навойи шаҳридаги 17-умумтаълим мактаби ўқувчиси Жўрбат Иззатуллаев. — Варрак учирини мусобақасида ғолиб бўлдим. Наврўз барибир бошқача байрам! Шундай бебаҳо қадриятимиз борлигидан фахрланаман.

ЖИЗЗАХ

Жиззахда Наврўз айёми арафасида “Ёшлар марафони” бўлиб ўтди. Лойиҳа Ёшлар иттифокининг вилоят кенгаши, жисмоний тарбия ва спорт, ички ишлар ҳамда соғлиқни сақлаш бошқармалари ҳамкорлигида амалга оширилди.

Мусобақада умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари ўқувчилари, талабалар, шунингдек, вақтинча илсиз ёшлар — жами 3 минг нафар хаваскор спортчи беллашди.

Югуриш масофаси 8 километрни ташкил қилди. Марафончилар жараёнини ўздан ҳам, уларни олдиқилаб турган юзлаб томошабинларнинг кўтаринки кайфиятидан ҳам завқ олди.

Маррага биринчилар қаторида етиб келган спортчилар Иттифокнинг диплом ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

ФАРҒОНА

Водийда ҳам байрам тантаналари кўтаринки руҳда давом этмоқда. Фарғона туманининг Водил қишлоғида Наврўз сайли ўтказилди. Қўшни Қирғизистондан келган меҳмонлар ўзбекона лутф — қарнай-сурнай садолари остида тантанали кутиб олинди.

Сайил давомида китоб кўргазмасининг ташкил этилгани фарғоналиклар учун ажойиб совға бўлди.

— Байрамда “Шоҳимардон тоғи” деб номланган цирк жамоамиз билан иштирок этдик, — дейди мохир дорбоз Қамолддин Дадабоев. — Каттадан кичиккача — ҳамма томошани маза қилиб кўрди. Наврўзнинг асл моҳияти ҳам шунда — одамлар қалбига қувонч олиб қирадиган, ғуборларни аритадиган байрам бу!

БУХОРО

Қўхна ва боқий юртда айём муносабати билан “Хуш келдинг, Наврўзим!”, “Хар бир ёшга бир ниҳол”, “Тулар

байрами”, “Меҳр-муруватли бўлайлик”, “Саховат — муқаддас мерос” каби лойиҳалар амалга оширилмоқда.

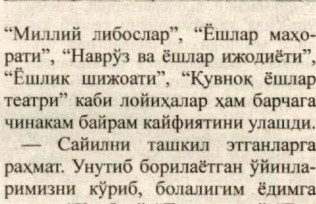

Қоракўлда 4 жуфт ёшнинг ниқоҳ ҳамда 12 нафар болажон учун суннат тўйлари ўтказилгани халқимизга хос саховатпешаликнинг яна бир ёрқин намунаси бўлди. Туман ҳокими номидан ушбу шодиёналар сабабчиларига қимматбаҳо совғалар улашилди.

Бундан ташқари, Пешку, Шофиркон ва Олот туманлари марказларида байрам дастурхонлари ёзилиб, кам таъминланган оилалар вақиллари, ёлғиз кексаларга ош тортиқ қилинди. Халқ сайилларида эса, эл-юрт учун дошқозонларда сумалак тайёрланди.

Қоровулбозордаги Ёшлар марказида “Истиклол фарзандиман” номли концерт дастури намойиш қилинди. Санъатга ошувта ёшларнинг куй-қўшиқлари йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Ёшлар иттифоқи ўтказган “Варраклар сайли”, “Сумалак сайли”, “Наврўз — менинг нигоҳимда”, “Наврўз дастурхони”, “Наврўз яллеси”,

“Миллий либослар”, “Ёшлар маҳорати”, “Наврўз ва ёшлар ижодиёти”, “Ёшлик шижоати”, “Қувонқ ёшлар театри” каби лойиҳалар ҳам барчага чинакам байрам кайфиятини улашди.

— Сайилни ташкил этганларга раҳмат. Унутиб борилаётган ўйинларимизни қўриб, болалигим ёдимга тушди. “Чанбил”, “Тош чертар”, “Бир кўл, бир оёқ”, “Хумданак”, “Гува-ла узатиш”, “Сополак” каби миллий ўйинлардан бутунги авлод ҳам хабардор бўлиши керак, — дея таъкидлади 84 ёшли Норбой бобо Муродов.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

Баҳор айёми Тошкент вилоятида кўтаринки кайфиятда нишонланмоқда. Нурафшон шаҳрида бўлиб ўтган байрам сайли доирасида “Ёшлар марафони”, “Китобхонлик викторинаси”, “Хар бир ёшга бир ниҳол” каби лойиҳалар амалга оширилди.

Вилоятда истиқомат қилаётган олтмишдан ортиқ миллат вақилларининг бадий чиқишлари, тинчлик ва дўстликни тараннум этувчи тароналари сайилга ўзгача шукуҳ бағишладди.

Мухбирларимиз

Малика Раҳматуллаева, Ғиждувон туманидаги 1-умумтаълим мактаби ўқувчиси:

— Газетанинг хар бир сонини ўқиб бораёямиз. Турли мавзуларда викторина ўйинлари ўтказилиб, тўғри жавоб эгалари рағбатлантирилади, яхши бўлади. Саҳифалар дизайни ёрқин, ёшларбон бўлиб бораётти. Мақолалар лотин алифбосида чоп этилса, айни мудоао бўларди.

Дурдона Қўзиева, Когон туманидаги 21-умумтаълим мактаби ўқувчиси:

— Иттифокнинг туман кенгашида ижтимоий ҳимоя йўналиши сардориман. Ёшлар нашрларининг бепул тарқатилаётгани, аввало, тендошларимиз ўртасида маънавий баркамолликни оширатиши, деб ўйлайман. Уларни асосан ижтимоий ҳимояга муҳтож тендошларимизга етказиб берайми. Улар орасида шевр, ҳикоя ёзадиганлари талайгина. Газета саҳифаларида уларнинг ҳам ижодидан намуналар чоп этилаётганидан хурсандимиз.

— Эшитганим.

— Хўш!?

— Газета-журнал варақлашга вақтим йўқ! Афсуски, улар орасида шундай ёшлар ҳам йўқ эмас! Шу ўринда, ўқувчи-ёшлар газеталар туман марказигача етказилса-да, айрим бошланғич ташкилот етакчилари томонидан уларнинг ўз вақтида газетчиларга тарқатилмаётгани, бу эса, зарур ахборотлардан ўз вақтида хабардор бўлишга халал бераётганини билдирди.

— ...

— Бепул тарқатилаётганидан хабардоримиз?

Лайло ХАЙИТОВА

ХОТИРА

МЕНДАН НИМА ҚОЛУР...

Умр ўтиб борар мисоли эрта,
Эртанинг кетидан келиб қолар шом.
Фақат сафлат ичра ёлмасин, юрак,
Қайтиб келмас сира бу ёшлик айём.

Бу шеър — ёшлигимдан калбимнинг туб-тубидан жой олган. Бу шеър — ёш ўтгани сайин неча бор хаёдан кечади, бот-бот ёлға келади.

Абдулла Ориповнинг калбидан қайнаб-тошиб чиққан бу шеърни шоир иштирокида шеърят мухлислари билан ўтган ижодий учрашувларда неча бор такрор-такрор айтганман.

1975 йилнинг май ойи. Она диёримиз айни гулларга бурканган палла. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи муовини Нормурод Нарзуллаев ва шоир Абдулла Орипов Жиззах, Самарқанд, Қашқадарё вилоятлари бўйлаб ижодий сафарда бўлди. Абдулла ака таклифи билан мен ҳам уларга ҳамроҳ бўлдим.

Оддий халқ вакиллари, зиёлилар, талаба-ёшлар, мактаб ўқувчилари билан ижодий учрашувларда одамлар Абдулла Ориповни чехрасида табассум билан қарши оларди. Шунда мен ҳам Абдулла Орипов ижодига халқимизнинг ихлосидан руҳланиб, жўшиб шеърлар айтганман. Булар бари бутун ширин хотиралар бўлиб қолди.

Қизғалдоқ баргидек учар дилдан гам,
Тошқинлар қиради қалбимга манам.
Баҳоринг муборак бўлсин ушбу дам,
Менинг Ўзбекистон — дилбар Ватанам,
Фақат сен қалбимга чўктирмай малол
Чарчаган руҳимга илҳом солурсан.
Баҳор ҳам, умр ҳам ўтар, эҳтимол,
Фақат сен дунёда мангу қолурсан.

Ўша пайтларда мен каби ёшлар орасида адабиётга, шеърятга меҳр жуда кучли эди. Улар шеърят кечаларининг узок давом этишини, Абдулла аканинг шеърларини ўзидан эшитишни жуда-жуда истар эди:

Юз йил яшаб ўтар дунёдан биров,
Фурсат мангалайча соломас излар.
Йўқ, йўқ, йиллар эмас уларга эгов,
Уни емиради беомон ҳислар.

(Илтимосларга кўра, шоир кетма-кет Ватан, инсонлар тақдири, умр ҳақида бир нечта шеър ўқиди.)

Қўндан қутган эдим орзиқиб, мана,
Булутлар тарқалди тўқилиб кўз ёш
Хаёлим осмондай ёришди яна,
Ерув қўнларимдай поради қўшим...

ОРАМИЗДАГИ ОДАМЛАР

ИБРАТ ОЛСАНГ
АРЗИЙДИ

Кучли инсон қим? Билаги бақувват, барзанги йигитми? Ёки ақл-идроки юксак одамми? Балки ҳаёда кўп ютукка эришган, барчанинг эътирофига сазовор бўлган шахслар кучли саналар? Ҳа, аслида қўйилган саволга узил-кесил жавоб бериш қийин. Сабаби айни масалада ҳар қимнинг ўз фикри бор.

27 ёшли Адҳам Жўраев билан танишган, ирода, сабр ва интилиш инсон куч-қудратининг бош манбаи эканига қатъий ишонч ҳосил қилдик. Бу оддий ва соддадил йигитнинг ёш бошига ёлган савдолардан гоҳ даҳшатга тушиб, гоҳ шодланасиз. Асосийи эса, сабоқ чиқариб, ибрат ола билишдир.

Адҳам болаликдан ногирон. Туғруқхонада миёнадан лат еб, бир неча йил тўшакка михланиб қолганди. Лекин оёққа турди, юрди, ҳатто анча-мунча тенгдошларидан ўзиб кетишга ҳам ўзида куч топа олди! Мўъжиза дейсизми? Йўқ. Мўъжиза эмас, инсон иродасининг кучи бу!

Адҳамнинг соғлом болалардан қолишмай ўсиб ривожланиши ҳамда жамиятнинг фаол аъзосига айланишига волидиси сабабчи бўлган. Назира опа фарзандининг руҳий ва жисмоний саломатлиги учун тинимсиз курашди. У ўғлининг аввал мактаб, кейин коллежда аъло баҳоларга ўқиб, тўқис билим олиши учун барча шароитларни муҳайё этди. Оғир дамларда бирга бўлди, дарду аламларини баҳам кўрди.

Адҳам Жўраев университетга кириш учун саккиз йил (!) ҳаракат қилган. Буни бошдан ўтказиш тугул, тасаввур қилиш ҳам азоб. Мана шундай азоблар ичида хали сўяги қотган ўсмир ва нозик елкасида катта юкин кўтарган аёл нақ саккиз йил яшайди...

Сабрнинг муқофоти бор, албатта. Қаҳрамонимиз ўтган йили Гулистон давлат университетига ўқишга кирди. Ҳозир у 1-босқич талабаси. Лекин фақат дарсга бориб-қелиш билан чекланмайдди. Адҳам табиатан серкирра ва ташаббускор инсон. Ҳеч қачон осон йўлдан бормайди. Бир

Шоир шеърларидан меҳрим осмон қадар юксакларда бўлиб, шеърят ихлосмандлари даврасида хайкириб-хайкириб шеърлар ўқиганман. Ҳар гал Тошкентда Абдулла Орипов хонадониди бўлганимда қоғозга эндигина тушиб, хали сиёҳи қуриб улгурмаган шеърларини менга ҳам ўқитарди.

Шу зайдла тонглр отарди баъзан. Сафаримизнинг бешинчи куни. Қаршига Тошкентдан кўнғирок бўлиб, Абдулла Орипов эртага соат ўн бирда Марказкомда — Шароф Рашидов қабулида бўлиши кераклиги айтилди. Абдулла акани аэропортга кузатиб қўйдик. Шоир Нормурод Нарзуллаев ҳам бира кетди. Абдулла ака эртасига хурсанд қайтиб келди. Шароф Рашидов буюк италиян шоири Дантенинг “Илохий комедия” асарининг таржимаси учун Абдулла Ориповга раҳмат айтибди.

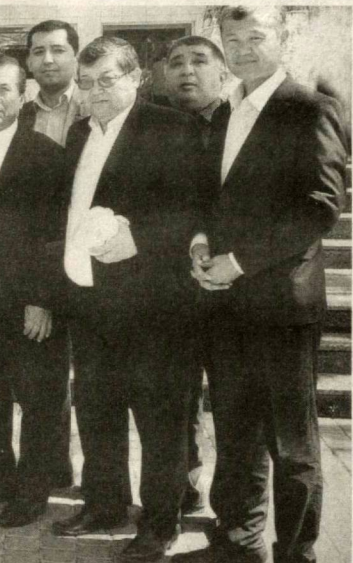

Абдулла ака Тошкентдан келгач, Шахрисабз ва Китоб туманларида бўлди. Энг чекка тоғ кишлоғидаги мактаб ўқувчиларининг айтган шеърлари менга шу даражада таъсир қилдики, уларни битган шоир калбидан нелар кечди экан ўша дақиқаларда. Мактабнинг юқори синф ўқувчилари шоир шеърларидан намуналар ўқиди.

Қиз: Гоҳо ҳаёл дарёсида жим
Ўтказаман тунларни бедор.

Баъзан гализ жумла устида
Соатлаб бош қотирганим бор.
Йигит: Шалолдек бўлса шеърларим
Ёғду соҳса мисли алағча.
Сидқидил-ла қобил ўғилдек
Хизмат қилса элга, Ватанга.
Қиз: Ҳали бунга кўп гап бор ҳали,
Фикрларим тарқоқ, туйғусиз...
Ҳали қанча тунларни яна
Ўтказишим керак уйқусиз...
Йигит: Ачинмайман, сизга ўйларим,
Ачинмайман, сизга узун тун.
Ачинмайман, чуқки отаишга,
Оқ йўл берар одамда, учқун!

Шоир 16 ёшида кечалари бедор ўтириб ёзган “Учқун” деб номланувчи бу шеър келгусида илхомини алангалаб, ёғдулар сочди. Кўзни қамаштирувчи, нурлар таратувчи шеърлар, дostonлар, драматик асарлар, таржималар инсонлар калбига шукроналик,

Ватан туйғуси, севги-муҳаббат, ҳаёт фалсафасини олиб қиради. Шоир калби бунга уйғок. 24 ёшида унинг калби янада оловланади.

Йўқ керакмас, қўйинг керакмас,
Менга орам истаман, дўстлар,
Хиёлат саз деб қўймангиз, дўстлар,
Қўйинг, бундай орам керакмас.
Ногоҳонда ҳаёлга ботсам,
Ё ухласам уйғотинг дарров
Номим тўтиб, сўз қотинг дарров

Бехудага бир ёққа борсам,
Қўлларимдан ушлаб ўша дам,
Қурашларнинг сафига қўшинг,
Қўр, ярат, денг,
Ҳайқир, денг,
Жўш, денг,
Шундай яшар одамда одам!

Қадди-қомати тик, баланд бўйли чехраси ёркин йигитча учрашув якунида айтган Абдулла Ориповнинг бу шеъри калбларга янада жўшқинлик олиб кирди. Биз Шахрисабздан тун қоронғусида, шоир туғилиб ўсган Некўз кишлоғига йўл олдик.

Масофа анча олис. Абдулла ака ўз ҳаёллари оғушида. Шоирнинг 60-йилларида ёзган шеърлари кўз олдимдан бир-бир ўтади. У 22-23 ёшларидаёқ шеърят осмониди парвоз қиларди.

Абдулла Қаҳҳордай юксак дидли адиб ёш шоирнинг шеърини сатрларини “Ўтмишдан эртақлар” асарига эпитаф қилиб олади:

Эшилди, тўлғаниб ингронади қуй,
Асрлар гамини сўйлар “Муножот”.
Кўни шундай бўлса, гаминиг ўзига,
Қандай чидай олган экан одамзод.

Шоирнинг 1965 йилда ёзган қатор шеърлари кенг китобхоналар орасида шов-шувга сабаб бўлади. Шу даврда мен бошқа тенгдошларим қатори “Уйқу”, “Дорбоз”, “Минг йилларки...”, “Она тилимга”, “Хўрозқанд”, “Тилла баликча” каби шеърларни ёд олганман...

Ўзлари шеърда айтганларидай, исми ўйиб ёзилган терак ўрнида янги экилган терак ва толлар. Ховуздаги сув маънос жимирлайди, тирик жонзотга ўхшаб. Қалбларда ҳам маънослик...

— Сафаримиз ҳам қарида. Эртага қайтамиз, — деди Абдулла ака ва узок ҳаёл суриб, шеър айта бошлади:

Қанча диёрларда сайр этиб юрдим,
Қанча манзилларда туздум ошён.
Ва буюк ҳикматга ахир юз бурдим,
Сийланган жойида азиздир инсон.
Юртим, сенда экан насибам тугал,
Сен ўзинг масканим, сен ўзинг шоним.
Сен онам, сен сингилм, ёримсан, азал,
Эй жоним, жаҳоним, Ўзбекистоним.
Иста, қисматимга ўзинг бер барҳам,
Иста, яхши кунда номим қилгил ёд.
Менсиз ҳам мукаммал экан бу олам,
Менсиз ҳам бахтга ёр экан одамзод.
Юртим, фақат сенинг қўлигдан тўтиб,
Боландай эргашиб кета олсам бас.
Сен тира қомилсан, мен сенга муҳиб,
Сени танимасан мени ҳам билмас...

Фарҳод БОБОЖОНОВ,
журналист

МУЛОҲАЗА

БИРНИ КЎРИБ
ФИКР ҚИЛ,
БИРНИ КЎРИБ...

Болалигимдан орзуларимнинг чеки йўқ. Онам:

— Орзуга айб йўқ, ният қилсанг барига етасан, — дейди.

Отам эса, ниятнинг мақсадга айлантирмоқ зарурлигини, акс ҳолда у орзулигича қолиб кетишини айтди. Рост экан. Отам айтганидай, болалик орзуларим бутун амалда ҳаётим мазмунига айланган.

Айтишларича, уч яшар пайтим “Ахборот” информацион дастурини тушунмасам-да, томоша қилиб ўтиришимни кўрган бўлам: “Қизим катта бўлса, журналист бўлади”, деб кўп айтаркан. Бу ниятнинг амалга ошириш мақсадида богчага илк қадам қўйганимданок, қўлимга қогоз-қалам тутқазаркан. Бутун эса бўлам орзусиди журналистман.

Дутонам бор. Санъат ва маданият институти талабаси. Бу борда унинг қарашлари бошқаларникидан анча фарқли. Унга орзунинг ўзи етарли экан. Мақсад эса, унчалик катта аҳамиятга эга эмасмиш.

— Автомобиль йўллари коллежига ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун кирганман. Ўша вақтлар дугоналарим билан концертларга кўп борардик. Эътибор билан кузатсам, артистларга маза экан. Саҳнага чиқадил, ёллаган қўшгини қўлайди, томошабинлар концерт билетининг нархидан қатъи назар, сотиб олади ва етмаганига уларни гуллар билан қўмиб ташлайди. На ақлий, на жисмоний меҳнат керак. Ҳам бой бўласан...

У шундай бўлмагур ўй-фикрлар билан ҳужжатларини Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институтига таваққал қилиб топширган эди, ҳақиқатан ҳам ниятига етди. Яна унинг бир гапи бўларди: “Паҳмоқ қизининг яна бир бахти шу бўлса керак”.

Ростдан ҳам шундай бўлди, биринчи босқични тамомлагани муносабати билан даласи унга “Spark” автомобилни совға қилди. Яқиндагина қўришганимизда машина ҳайдамоқчилигини айтганди. Буни қаранг, чиндан ҳам унинг хоҳишлар

ри мақсадга айланмасидан амалга ошарди. Ўзи айтгандай, паҳмоқ қизининг...

Олий даргоҳга илк қадам қўйган вақтларим дарсга қатнашга роса қўйналардим. Автобус одамлар билан тўла, эшик зўрға ёпилар, устига-устак йўл ҳам тирбанд. Дарсга кеч қолишимиз сабаби ўқитувчиларга доимий баҳонадай туюларди. Шундай қатновлардан нолиган вақтим дадам шундай дерди:

— Одамлар “Пилда борсам ҳам ўқисам эди”, дейди. Сен эса, узонгини яқин қиладиган тайёр транспортдан норози бўлишининг қара.

Шу зайдла кунлар, ойлар ўтди. Сўнгги босқичга ҳам етиб келдик. Бир куни нимадир сабаб бўлиб, ўқиниш доимидан вақтлрок келиб қолдим. Ўша куни факультет эшигидан лифт томон ногиронлик аравачасида тез-тез ҳаракатланиб кетаётган бир қизни кўрдим. Дарсга кечроқ келганим сабабми, авваллари уни ҳеч кўрмаганман. Шу куни устозларимдан ўша қиз ҳақида сўрадим. Айтишларича, Феруза иккинчи босқичда ўқир, дарсга ҳаммадан эрта келиб, барча вазибаларни вақтида бажарар экан.

Бирни кўриб фикр қил, бирни кўриб шукр, деганлари шу бўлса керак. Биз оёқ-қўлимиз бут бўла туриб, тайёр имкониятлардан фақат қамчилик излаётган бир вақтда Феруза каби тенгдошимиз мақсадлари сари дадил қадам ташламоқда. Хўлоса қилиш мумкинки, инсон қачонки бор шароитни қалбига етиб, келажиги учун пойдеворини мустаҳкам ва мураккаб курсатган, у орзулар чўққисини забт этади. Ҳаёлимдан бир ўй ўтди: Ферузанинг чекланган жисмоний имконияти ақлий фаолиятига заррача таъсир кўрсатмаган. Аммо ниятлари мақсадга айланмасиданок “муҳайё” бўладиган дугонамининг келажакдаги имкониятлари чекланмаганмикин?!

ҚАДРИЯТ

Наврўз... Кўхна ва боқий! Неча-неча асрларнинг ардоғида қалбларга жо бўлиб келаятган эзгулик айёми. Унинг боқийлигининг сир-синоати хамиша эзгуликни улғулаганида.

ЭЗГУЛИК
ТАРАННУМИ

Наврўз табиат уйғониб, бободехқонлар эзгу ният билан ерга уруғ қадайдиган, чорвалорлар “элимнинг илиги тўқ бўлсин”, дея серўт яйловларга подани ёйдиган, янги меҳнат мавсуми бошланиб, кишилар қалбида табиатга ҳамоханлик, янгилиниш ҳисси жўш урган даврда нишонланади. Унинг ўзига хос, асрлар давомидида хар бир авлод томонидан сайқалланиб келаятган ажойиб анъаналари мавжуд. Булар орқали одамларнинг кўнгил қатларига меҳр-муруват, тинчлик-тотувлик, ахиллик, бирдамлик, ободлик ва бунёдкорлик ғоялари синдирилган.

Халқимиз азалдан Наврўз байрами шодиёналарини бойчечак сайли билан бошлаган. Нафис чечак қўқламнинг илк кўнларида қор остидаги бош қўтариб, гўёки қаҳратон киш устидан қолиб бўлади. “Қаттиқ ердан қаталаб чиққан” чечаклар буйи кўрсатса, бойчечак сайли ўтказилган. Бола-жонлар терган бойчечакларини узун таёкка боғлаб, қўқлам даракчиси сифатида маҳалла бўйлаб кўтариб юрган. Кекса, бемор кишилар уни кўзларига суртиб: “Омонлик, омонлик, ҳеч кўрмайлик ёмонлик, янаги йил шу кунларга эсон-омон етайлик”, деб шукроналар қилган.

Бойчечак хабарини олиб келганлар эса, ширинликлар билан сийланган. Йил алмашадиган кун арафасида чор-

атроф, ариқ ва зовурлар тозаланиб, ниҳоллар ўтказилган, барча ободонлаштириш ишлари неча минг йиллик ҳашар анъанаси орқали амалга оширилган. Хонадонларда одатга кўра “уй кўтарилган”, ҳамма ёқ тозаланиб, кераксиз, эски буюмлар чиқариб ташланган.

Заҳматқаш бободехқонлар эса, мўл ҳосил олишни ният қилиб, экин экиладиган ерларга қўш чиқариб, “шоҳ мойлар” маросимини ўтказган. Етти хил дондан Наврўз гўжалари, етти хил баҳорий қўқатлардан қўқ сомсалар тайёрланиб, қўни-қўшинлар, қариндош-уруғ, маҳалла-қўй билан баҳам қўрилган.

Наврўзда одамлар қир-адирлар, боғу роғларга сайилга чиққан. Гиламдек тўшалган қўқлам майсалари устида турли ўйинлар ўтказилган. Йигитлар “қўчқор уриштириш”, “қўққари” каби ўйинларни ўйнаган.

Қиз-жувонлар арғимчोक ясаб, “йил бўйи билиб-билмай қилган гуноҳларимиз тўқилсин”, дея халинчак учган. Ҳатто кекса момолар ҳам “огирлигим ерга тушиб, енгил бўлай”, деб арғимчोक учган. Ёшлар момолари ёшига киришни ният қилиб, уларга ҳамроҳ бўлган. Уришганлар ярашиб, гина-қудратлар унутилган. Баҳорини мадҳ этадиган қўшиқлар, лапарлар ижро этиб, Наврўзни нишонлашган...

Бир олам эзгу мақсадларга йўғрилган бундай маросимлар, урф-одатлар талайгина.

Эътиборли жиҳати шундаки, Наврўз анъаналари ҳақида тўхталар эканмиз, уларнинг барчасида “қўпчилик билан биргаликда” деган сўз бирикмаси такрор қўлланилиши кишини тўққилантиради.

Чиндан ҳам, халқимиз азалдан бир-бирига ёндош бўлиб, эзгу мақсад сари ўзаро бирдамликда, ҳамжиҳатликда яшаган. Буни қутлуг қадрият — Наврўз мисолида кўриш мумкин.

Муниса ЖўРАЕВА,
филология фанлари бўйича фалсафа доктори

Рохатой КОДИРОВА

Мукаддас МУСАЕВА

OLMALIQ KON-METALLURGIYA KOMBINATI

SFI
management group

Barcha yurtdoshlarimizni yangilanish
va yasharish ayyomi —

NAVRO'ZI OLAM BILAN QUTLAYDI!

Navro'z xonadonlarga, oilalarga tinchlik-omonlik, baxtu
saodat, fayzu baraka keltirsin! Orzu-niyatlarimiz ushalsin,
O'zbekistonimiz yanada obod va farovon bo'lsin!

NAVRO'ZI OLAM MUBORAK BO'LSIN!

BAYRAM SHUKUHI

Bilmaganlarimiz qancha!

Har yili Navro'z ayyomi yaqinlashayotganida bir voqea yodimga
tushadi. Birinchi bosqich talabasi edim. Universitetimizda yaxshi
an'ana yo'lga qo'yilgan. Navro'z arafasida har bir fakultet qur'a
tashlash yo'li bilan bittadan viloyatni tanlab, u yerga xos urf-
odatlarni bayram tadbiri chog'ida namoyish etishi kerak.

Bizga Navoiy viloyati tushdi. "Ora-
mizda navoiylik talabalar nechta?" —
deb so'radi guruhimiz rahbari. Hazilkash
kursdoshim "bittagina" deya menga isho-
ra qildi.

— Qani, Xo'jaqulova, Navoiy, Buxoro
tomonlarda Navro'z bilan bog'liq qanday
urf-odatlar bor? — dedi ustoz.

— Buxoroda-ku bordir, lekin Navoiy
yangi shahar, unda urf-odat nima qilsin?! —
deb yana gapga qo'shildi haligi hazilkash
do'stim.

Ochig'i, bu luqma yuragimga o'qday
qadaldi. O'zim uchun bilib qo'yish maq-
sadida yoshi kattaroq qo'ni-qo'shnilar-
dan viloyatimizdagi urf-odatlar haqida
ma'lumot to'play boshladim.

Geografik jihatdan Buxoro va Navoiy
viloyatlari qo'shni. Ulardagi an'analar
ham deyarli bir xil. Masalan, har ikkisi-
da "Qozon to'ldi" deb nomlangan ma-
rosim bor. U 20-martda o'tkaziladi. Bu
kuni xonadon bekalarining qo'li-qo'lga
tegmaydi. Bir-biridan mazali ovqatlar
tayyorlanadi.

Har bir taom o'z ramziy ma'nosiga ega.
Masalan, palov — chumoli, sho'rva —
yomg'ir, tuxumbarak — bog'larni bog'lam
pul, qayish (turli shakldagi xamlar
suvda qaynatilib, ustiga qayla quyiladi).
Sirdaryoliklar bu taomni moykulcha deb
ataydi — dona-dona pul, shirinliklar esa,
mehr-oqibat belgisidir.

Kelayotgan yil to'kin-sochinlikda

o'tsin, dasturxonimizdan qut-baraka
arimasin, degan ezgu niyatda "Qozon
to'ldi" marosimi chog'ida hamma idish-
lar suv bilan to'ldirib qo'yiladi. Bundan
tashqari, o'tganlar haqiga duo o'qilib, is
(bo'g'irsoq va shu bo'g'irsoq xamiridan
tayyorlanadigan aylana shakldagi bosh-
qa xil taomlar) chiqariladi. Is yog'i bilan
qo'sh ho'kizlarining shoxlari moylanadi.

Tarixchilarning ma'lumot berishicha,
ajdodlarimiz katta qozonlarga alohida
hurmat bilan qaragan. Chunki omma-
viy marosimlarda ishlatilgan bunday
qozonlar el-yurti birlashtirish, o'zaro
hamjihatlik va farovonlikni ta'minlashga
xizmat qiladi, deb hisoblangan.

Navro'zda muchal yoshiga yetgan in-
sonlarga sarpo kiydiriladi. Ular yettita
ulush tarqatadi. Ya'ni yettita non ustiga
bahoriy taomlar qo'yilib, kam ta'min-
langan, beva-bechora, yetim-yesirlarga
ulashiladi.

Navoiyliklar tilida "mo'ljal-xatar"
degan ibora bor. Yoshi ulug'lar
mo'ljal-xatardan eson-omon o'tish
uchun yetti xonadonga xayr-sadaqa qi-
lish kerakligini ta'kidlaydi.

Qadimiy tarixga ega yuqoridagi kabi
urf-odatlarimiz zahirida saxiylik, bi-
rodarlik, mehnatsevarlik singari fazilatlar
mujassamki, ulami bilish va qadrlash biz,
yoshlar uchun nihoyatda muhimdir.

Ma'mura XO'JAQULOVA

Shukronalik kuni

Atrofni maysalar va gullar ifori tutgan. Ertalabdan bolakaylar
bobolari yasab bergan varraklarni zavq bilan osmonga uchiradi.
Atrofni beg'ubor kulgu sadolari tutgan: "E-he-he-hey! Hamma sayilga!
Bugun soy bo'yidagi maydonda "Darveshona" bo'ladi! Borganlar
darmonda, bormaganlar armonda! E-he-he-hey!!!"

Sirdaryoda Navro'z doim shunday
boshlanadi!

Xalqimiz sharqona yangi yilni mahalla-
ko'y, qon-qarindosh va yoru birodarlar
bilan birga "Darveshona" — shukronalik
oshi uchun dasturxon yozib qarshi oladi.

Maydonning qulay joyiga qozon-o'choq
o'rnatilib, taom tayyorlanadi. Ayollar esa,
ko'k somsa, ko'k chuchvara, manti kabi
turli yeguliklar pishirishga unnaydi. Bu-
vijonlarimiz hamda o'rta yoshli ayollar
sumalakka hozirlik ko'radi. Undirilgan
bug'doyni yanchib, shirasi siqib olingach,
doshqozonning tagiga olov yoqiladi. Yoshi
ulug'larning yo'l-yo'rig'i asosida sumalak
masallig'ini birin-ketin qozonga tashlanadi.
Hamma yaxshi niyat bilan qozon kovlash
uchun kaptir talashadi. Tosh terish doim-
gidek bolakaylar zimmasiga yuklanadi va
bu ishi ular maroq bilan bajaradi.

Bir tomonda qiz-juvonlar qoshlariga
o'sma qo'ysa, boshqalar boychechaklar-
dan chambarak yasaydi. Folklor jamoa-
lari doira chalib, laparlari, shuningdek,
"Sochim uchi qo'ng'iroq", "Nahori
nashta", "Hay balli do'st" kabi xalq
qo'shiqlarini maromiga yetkazib kuylay-
di. Mahallaning yangi kelinchaklari sa-
lomga bosh egadi. Kelgan mehmonlar
ularga turfa sovg'alar ulashadi.

Hu, ana u yerda "Do'stlik" va "Navoiy"
mahallasidagilar o'zaro bellashmoqda.
Musobaqani bolalar varrak uchirish bilan
boshlab berdi. So'ngra polvonlar kurashdi.
Avvalo, davrani nuroniy polvonlar qizdi-
radi. Qolganlar qo'l jangi, arqon tortish,
tosh ko'tarish musobaqalarida o'z kuchini
namoyon etadi. Xo'rozlar jangi ham avjiga
chiqqan. Bolalarning baqir-chaqiri tingani
yo'q. Ana sizga tomoshaning zo'ri!

Dasturxon qo'yilgan milliy taom-
larning mazasi bir-bir to'tilib, eng pazan-
da jamoa o'qishlanadi. So'ngra barcha
bir davraga yig'ilib, noz-ne'matlardan
tanovul qiladi. Musobaqalar natijalari-
ga ko'ra g'oliblar esdalik sovg'alar bilan
taqdirlanadi.

Menga dorbozlar tomoshasi yoqadi.
Bolaligidan dorbozlar harakatini kuza-
tib, hayratga tushardim. Biz to'g'ri yo'l-
da ba'zan qoqilib yuramiz-u, ularning arqon
ustida sakrashini qarang!

Ha, Navro'z ajoyib bayram! Odamlar
ko'tarinki kayfiyatda, yuzida tabassum
bilan bugungi kuniga shukrona aytadi.
Kelgusi yilga ham eson-omon yetka-
zishini Yaratgandan so'raydi. Shu go'zal
an'analarimizga ko'z tegmasin!

Dilfuza ASHURBOYEVA

BILASIZMI?

NAVRO'Z YER YUZIDAGI ENG QADIMGI
BAYRAMLARDAN HISOBLANADI. AJDODLARI-
MIZ UNI MILODDAN AVVALGI VII ASRDANOQ
NISHONLAY BOSHLAGAN.

DASTLAB NAVRO'Z BAYRAMINI O'TKAZISH
O'TROQ DEHQONLARDAN RASM BO'LGAN VA U
13 KUN DAVOM ETGAN.

BAHORIY TENKUNLIK HAQIDAGI ILK YOZMA
MA'LUMOT ZARDO'SHTIYLARNING MUQADDAS
KITOBI — "AVESTO" DA UCHRAYDI.

2010-YILDA BMT BOSH ASSAMBLEYASI
TOMONIDAN 21-MART — XALQARO NAVRO'Z
KUNI DEB E'LON QILINGAN.

"O'ZDONMAHSULOT" AK

Aziz yurtdoshlar! Barchangizni qadimiy va hamisha
qadrlil bo'lgan qutlug' ayyom —

NAVRO'ZI OLAM BILAN MUBORAKBOD ETAMIZ!

Navro'z bahor nafasi, uyg'onish va yangilanish ruhi bilan yurtimizga
tinchlik, xonadonimizga osoyishtalik, xirmonimizga fayzu baraka,
dasturxonimizga to'kin-sochinlik, xalqimizga baxtu saodat,
XUSH KAYFIYAT HAMDA FAROVONLIK
OLIB KELSIN!

MUASSIS
O'ZBEKISTON YOSHLAR ITTIFOQI
MARKAZIY KENGASHI

Gazeta O'zbekiston Matbuot va
axborot agentligida 2017-yil
2-avgustda № 0242 raqami bilan qayta
ro'yxatdan o'tgan.

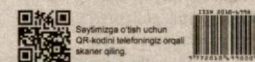
BOSH MUHARRIR
Faxriddin KARIMOV
TAHRIR HAY'ATI

Mansur Bekmurodov, Begmat Ochilov, Madamin Safarov, Azim Mirzajonov,
Mehrnoz Abbosova, Ra'no Shodiyeva, Shodmonqul Salomov,
Irina Kochergina — bosh muharrir o'rinbosari ("Molodezh Uzbekistana"),
Javlon Valoyev — mas'ul kotib ("Yoshlar ovozi"),
Yelena Kalinina — mas'ul kotib ("Molodezh Uzbekistana")

Navbatchi
Hasan
USMONOV
Dizayner
Xurshid
ABDULLAYEV

Gazeta materiallari tahririyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

Tahririyat manzili: 100083, Toshkent,
Matbuotchilar ko'chasi, 32.
Telefonlar: (71) 150-22-74,
(71) 233-95-97,
(71) 233-79-69 (faks)

"Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
boshmaxonasida, A-2 formatda chop etildi.
Hajmi — 2 bosma tabaq.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41.
Indeks: 203, 3203
Bahosi kelishilgan narxda.
Buyurtma G-313
Adadi — 22323
Boshlag topehrirish vaqti — 21.00
Topshirildi — 00.35
O'za yakuni — 00.15